

Veel mensen in de knel door wegvallen AWBZ-zorg

Sinds 2009 is het moeilijker om begeleiding te krijgen uit de AWBZ. Aangescherpte indicaties leiden ertoe dat veel mensen minder hulp krijgen. Van de mensen die minder zorg krijgen, ervaren vier op de tien personen knelpunten. Zij kunnen zelf de hulpvraag onvoldoende opvangen en vrezen dat hun zelfstandigheid in de knel komt of dat zij vereenzamen. Ook is men bang dat mantelzorgers te zwaar belast worden.

Onderzoek

Landelijke cliëntenorganisaties hebben in 2009 van 4.300 mensen informatie gekregen over de hulp die ze nodig hebben en de hulp die ze krijgen. Het onderzoek is gedaan onder cliënten die in 2009 te maken kregen met een nieuwe indicatie voor de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Er is vooral gekeken naar de mensen die erop achteruitgaan. 63% van de deelnemers aan het onderzoek kreeg minder begeleiding of kreeg niets meer. Een deel kan ermee leven of vindt een oplossing in eigen kring. Maar een aanzienlijk deel, 42% van de mensen die achteruitgaan in zorg, ondervindt problemen met het opvangen van de eigen beperkingen. En twee op de tien mensen denken dat een zelfstandig bestaan niet meer goed is vol te houden. Meestal is niet direct een oplossing voor handen. Veel cliënten vallen in een gat tussen de afbouw van de AWBZ en de te langzame opbouw van voorzieningen in de Wmo.

Clïentgroepen

Het onderzoek geeft aanvullende informatie over diverse cliëntgroepen.

Ten eerste de gezinnen met een gehandicapt kind of een kind met psychische problematiek. Een deel krijgt te maken met afnemende hulp uit de AWBZ (ruim de helft van de gezinnen die meededen aan het onderzoek). Waar dat het geval is, komt 40% in moeilijkheden. Bijvoorbeeld minder kans om de ontwikkeling van het kind te stimuleren, meer belasting van het gezin, minder tijd voor de andere kinderen of voor zichzelf, onzekerheid over noodzakelijke ondersteuning op school.

Ten tweede de volwassenen met een chronische ziekte of handicap. Veel mensen gingen achteruit in de toegekende AWBZ (bijna de helft van de volwassenen die meededen aan het onderzoek). Waar dat zo is ervaart 40% de beschikbare hulp als ontoereikend. Als grootste knelpunten noemen zij: onvoldoende kunnen meedoen in de samenleving, dreigende eenzaamheid en verlies van een zelfstandige leefwijze. 30% van de mensen die minder zorg krijgen, is onzeker of men nog wel zelfstandig kan blijven wonen.

Ten derde de mensen met psychiatrische problematiek (volwassenen). Bij de deelnemers aan het onderzoek kreeg de helft minder begeleiding uit de AWBZ. 75% van hen ervaart die situatie als buitengewoon moeilijk. Men is bezorgd over zich kunnen redden in het dagelijks leven, over dreigende overbelasting van mantelzorgers en over afname van sociale contacten en bezigheden. Daarnaast noemen veel mensen dat er onvoldoende wijkverpleging is voor begeleiding bij ziekte.

Ten vierde de ouderen met een langdurige hulpbehoefte. Een deel van hen (40% van de mensen in het onderzoek) kreeg in 2009 een nieuwe indicatie die leidde tot minder AWBZ-zorg of tot het wegvallen van dagactiviteiten via de AWBZ. De meeste ouderen ervaren dan forse knelpunten. Er is ongerustheid over vereenzaamd thuis zitten, of te veel belasting voor de partner. Ouderen met beginnende dementie krijgen geen indicatie voor dagopvang in de AWBZ; maar de alternatieven via de Wmo zijn onvoldoende ontwikkeld.

Beleid

Het wegnemen van knelpunten vereist een breder aanbod van ondersteuning in de Wmo. Van de rijksoverheid hebben gemeenten extra geld gekregen maar veel gemeenten maken nog onvoldoende tempo.

De cliëntenorganisaties verwachten van staatssecretaris Bussemaker twee acties: in overleg met gemeenten de opbouw van de Wmo versnellen, en kritisch kijken waar het eigen beleid onnodig tot karige zorg leidt. Begeleiding is voor mensen met beperkingen geen luxe maar een onmisbare bouwsteen van leefbaar omgaan met beperkingen.

Cliëntenmonitor AWBZ

De Cliëntenmonitor AWBZ is een gezamenlijk initiatief van:

Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties, Chronisch zieken en Gehandicapten Raad, Landelijk Platform Geestelijke Gezondheidszorg, LOC Zeggenschap in zorg, Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie, Per Saldo, en Platform VG. In samenwerking met Mezzo, Zorgbelang Nederland en de regionale zorgbelangorganisaties.

De coördinatie van de cliëntenmonitor ligt bij Jan Coolen (NPCF).

Melden van ervaringen kan nog steeds op onder andere de website www.ConsumentendeZorg.nl en www.of op werkdagen tussen 10.00 en 16.00 uur op telefoonnummer (030) 29 16 777.

Noot voor de redactie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met een van de organisaties.

- Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO): Wim van Minnen op (030) 276 99 85, w.vanminnen@ouderenorganisaties.nl
- De Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad): Rolf Smid op (030) 291 66 16/ 06 207 447 67, rsmid@cg-raad.nl.
- Landelijk Platform GGz: Ellis van de Bilt op 030- 236 37 65, e.vandebilt@platformggz.nl.
- LOC Zeggenschap in zorg met Liesbeth Honig, beleidsmedewerker (030) 284 32 00, l.honig@loc.nl of Yvonne van Gilse, directeur 06 109 20 888, y.vangilse@loc.nl.
- Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF) met Nicole Velthuis op (030) 291 67 01 / 06 206 298 45, nvelthuis@npcf.nl.
- Per Saldo (belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget): Stans Damen op 06 460 628 03, s.damen@pgb.nl.
- Platform VG: Xandra van der Swan op (030) 272 73 02/ 06 222 427 19, x.vanderswan@platformvg.nl.
- Mezzo (Landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg): Audrey Friedel, 030 659 22 22, a.friedel@mezzo.nl

De samenwerkende cliëntenorganisaties

Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) is de koepel van de ouderenorganisaties Unie KBO, PCOB, NOOM en NVOG. www.ouderenorganisaties.nl

De Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad) is de koepel van ruim 160 patiëntenorganisaties van mensen met een chronische ziekte of een handicap. www.cg-raad.nl

Landelijk Platform GGz is een koepel van 20 cliënten-, familie- en categorale organisaties in de geestelijke gezondheidszorg. www.platformggz.nl

LOC Zeggenschap in zorg vertegenwoordigt 2.200 cliëntenraden van thuiszorginstellingen, woonzorgcomplexen, verzorgings- en verpleeghuizen, welzijn, geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en maatschappelijke opvang en de cliënten in die sectoren. www.loc.nl

De Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF) is een samenwerkingsverband van (koepels van) patiëntenorganisaties. De lidorganisaties zijn actief op allerlei werkterreinen, in de algemene gezondheidszorg en de langdurige zorg. www.npcf.nl

Per Saldo is de belangenvereniging van en voor mensen met een persoonsgebonden budget in Nederland. www.persaldo.nl

Platform VG is de koepelorganisatie voor de landelijke collectieve belangenbehartiging voor mensen met een verstandelijke beperking en hun ouders/vertegenwoordigers. www.platformvvg.nl